FORSKER
FORBUNDET

kunnskap gir vekst

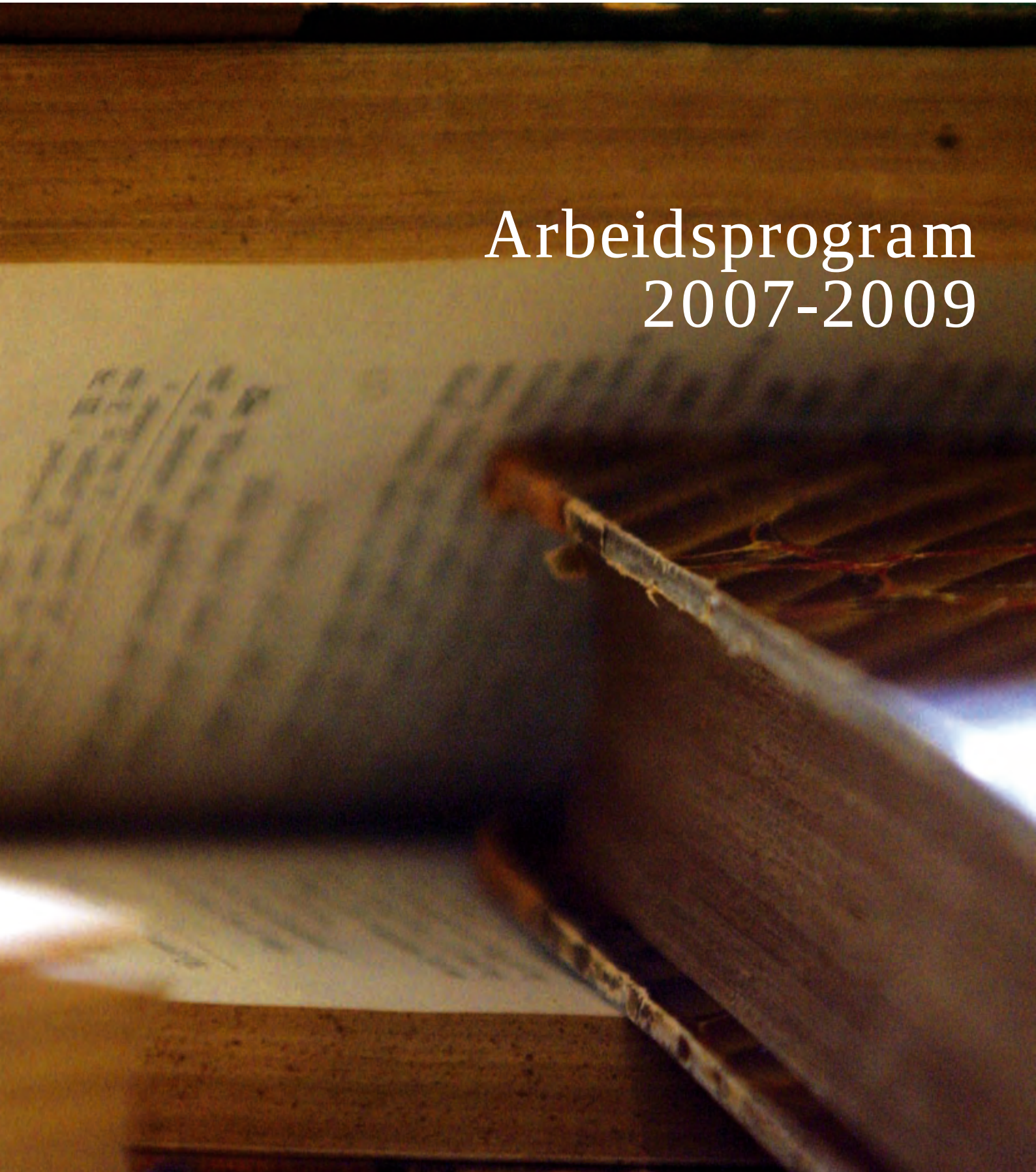

Arbeidsprogram 2007-2009

Innhold

Innledning 3

2 Forskningspolitikk 5
2.1 Økt forskningsinnsats 6
2.2 Kvalitet i forskningen 7
2.3 Rekruttering 8
2.4 Internasjonalisering 8
2.5 Organisering av instituttsektoren 9

3 Høyere utdanning 11
3.1 Studiekvalitet 12
3.2 Internasjonalisering 12
3.3 Økonomiske rammebetingelser 13
3.4 Organisering, styring og ledelse i universitets- og høyskolesektoren 13

4 Lønns- og arbeidsvilkår 15
4.1 Lønn 16
4.2 Stillingsstruktur – kompetanseopprykk – karriereutvikling 16
4.3 Livsfasepolitikk 17
4.4 Pensjon 17
4.5 Arbeidsvilkår 18
4.6 Medbestemmelse 19
4.7 Ansattes ytringsfrihet – akademisk frihet 19
4.8 Likestilling 20
4.9 Immateriell rett 21

5 Organisasjon og informasjon 23
5.1 Organisasjon 24
5.2 Informasjon og samfunnskontakt 25

Arbeidsprogram 2007–2009 ble vedtatt på
Forskerforbundets representantskapsmøte 30.–31. oktober 2006.

Innledning

Økt satsing på høyere utdanning og forskning er en sentral forutsetning for å få en positiv utvikling av norsk velferd og økonomi. Samtidig gir utdanning og forskning verdifulle bidrag til vår selvforståelse, kultur og generelle kunnskapsnivå. Dette gjør universitetene, høyskolene og forskningsinstituttene til nøkkelinstitusjoner i det moderne kunnskapssamfunnet. Slike institusjoner bør være preget av høy grad av selvstendighet og ha en kritisk funksjon. Dette forutsetter at institusjonene er faglig uavhengige av sine finansieringskilder, enten dette er statlige myndigheter eller markedet. Bare dette vil bidra til den nødvendige akademiske frihet og faglige integritet som gjør at man kan ha tiltro til at forskeren etter beste evne og i tråd med forskningsetiske prinsipper fremskaffer og formidler holdbar kunnskap og ikke fremmer egne eller andres særinteresser.

Arkiver, museer og andre institusjoner innen kulturminnevern er viktige samfunnsinstitusjoner med ansvar for kultur- og samlingsforvaltning, dokumentasjon og formidling. Institusjonene har også ansvar for forsknings- og utviklingsoppgaver innen sine fagområder, og det må stilles krav om arbeidsvilkår som sikrer faglig integritet, akademisk frihet og forskningsetikk også ved disse institusjonene.

Forbundet krever at politiske myndigheter er seg bevisst sitt ansvar for å skape rammebetingelser som gjør virksomhetene og de ansatte i stand til å utføre sine oppgaver i tråd med de forventninger samfunnet har til faglig kvalitet, åpenhet og ny og relevant kunnskap.

I programperioden vil høyere utdanning være preget av videreføring og videreutvikling av kvalitetsreformen i tråd med resultatene fra følgeevalueringen og fra NOKUTs evalueringer av utdanninger og fagområder. Forskningssektoren vil være preget av arbeidet med å nå vekstmålet på 3% av BNP i 2010. En slik betydelig økning i forskningsinnsatsen vil kreve økte ressurser både fra offentlig sektor og privat næringsliv, og flere tilsatte. En hovedutfordring blir derfor å rekruttere høyt kvalifiserte kandidater til vitenskapelige og administrative stillinger innen forskning og høyere utdanning, og å beholde dyktige medarbeidere. Avhengig av utviklingen på arbeidsmarkedet kan vi komme til å få økende konkurranse om kvalifisert personale. Behovet for arbeidskraft vil i tillegg øke som følge av at mange i vår sektor går av med pensjon i løpet av de nærmeste årene. Tilfredsstillende lønnsbetingelser sammenlignet med akademiske stillinger i andre sektorer vil derfor være en helt nødvendig forutsetning for å realisere de målene som myndighetene stiller opp. Perioden vil også preges av økt konkurranse mellom institusjonene om studenter og om bevilgninger til drift og forskning. Denne konkurransen foregår både nasjonalt og internasjonalt.

På bakgrunn av at det fortsatt er stor ubalanse i forholdet mellom antall menn og antall kvinner i vitenskapelige toppstillinger og i administrative og faglige lederstillinger, vil Forskerforbundet i den kommende periode arbeide for at det iverksettes tiltak som styrker kvinners muligheter for å kvalifisere seg for slike stillinger.

Politiske signaler tyder på at regionalisering og endringer i forvaltningsnivå vil bli aktuelle saker i programperioden. Den offentlige utredningen om universiteter og høyskolers fremtid (Stjernø-utvalget) blir også viktig i dette perspektivet.

Omstilling av offentlig sektor er fortsatt aktuelt, men nå med klare løfter om at dette skal skje i samarbeid med tjenestemannsorganisasjonene. Tjenestemannsloven og Arbeidsmiljøloven ivaretar fortsatt de ansattes rettigheter på en tilfredsstillende måte og lite tyder på store endringer i kommende periode. Derimot vil pensjonsordningene bli utsatt for betydelige endringer, noe som vil berøre ansatte både i privat og offentlig tjeneste.

Forskerforbundet må forholde seg til utfordringene som er skissert over, og har tatt utgangspunkt i disse under utarbeidelse av forbundets mål og arbeidsoppgaver for programperioden. Målene og arbeidsoppgavene vil danne utgangspunkt for forbundets arbeid med å ivareta medlemmenes rettigheter og interesser og med å styrke norsk forskning og høyere utdanning.

2

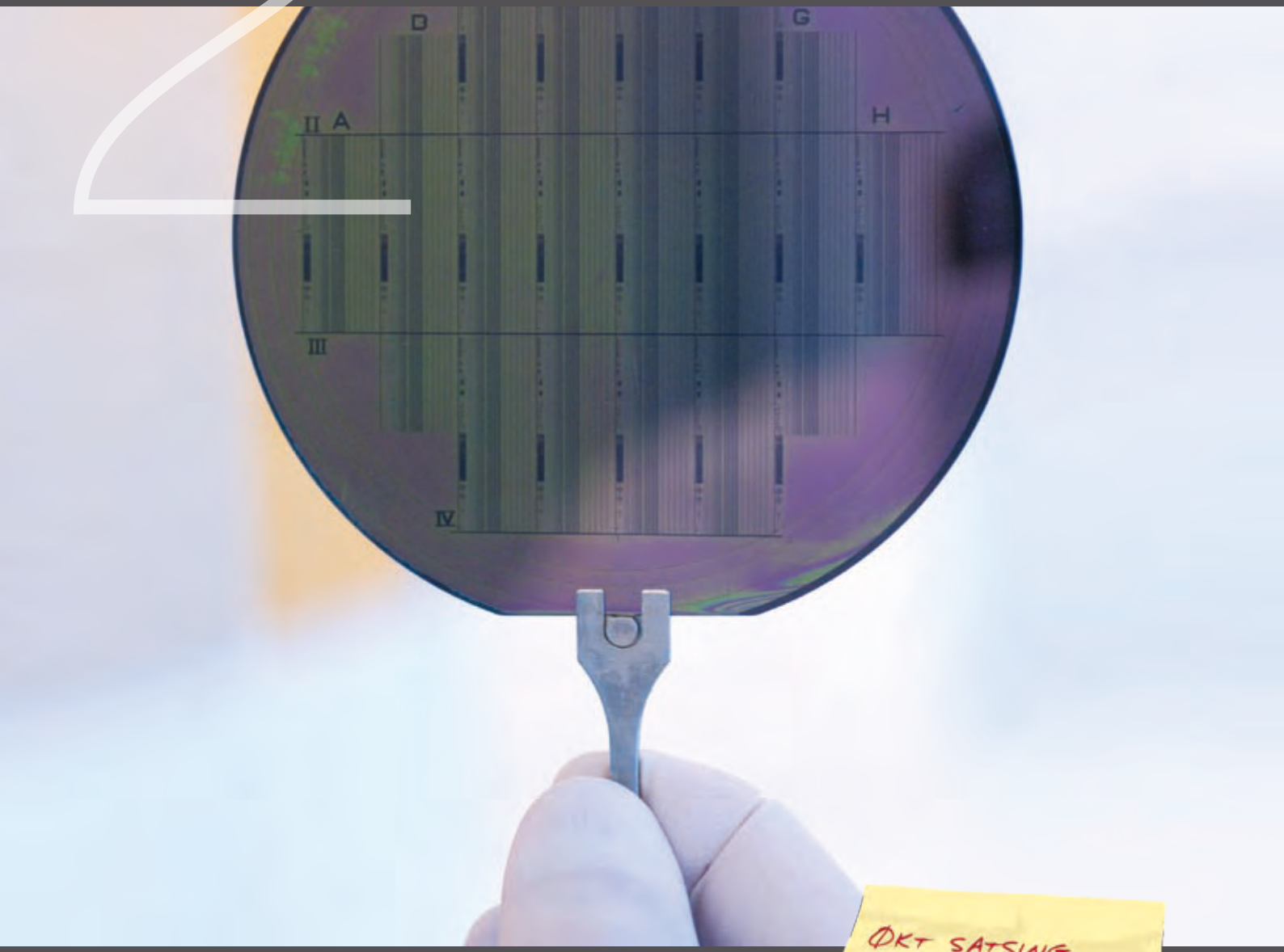

Forskningspolitikk

Det er bred politisk enighet om at Norge skal satse vesentlig mer på forsknings- og utviklingsarbeid. Et samlet Storting har vedtatt at Norges samlede forskningsinnsats skal utgjøre 3% av BNP innen 2010. Å realisere dette vekstmålet krever betydelige økninger både i de offentlige bevilgningene og den privatfinansierte forskningsinnsatsen samt vekst i human kapital. Det er et statlig ansvar å legge til rette for dette. Fordeling av forskningsmidler og utpeking av satsingsområder er derimot oppgaver for Norges forskningsråd som strategisk og rådgivende organ for staten.

Universitetene, høyskolene og forskningsinstituttene (statlige og private) skal dekke vesentlige deler av samfunnets behov for forskning og høyere utdanning, blant annet gjennom omfattende samarbeid og arbeidsdeling. For at dette skal være mulig og for at forskningen og undervisningen skal holde høy kvalitet, må institusjonene gis rammebetingelser som stimulerer til og legger forholdene til rette for forskning. Slike rammebetingelser forutsetter en betydelig økt ressurstilførsel og bevisst satsing på å rekruttere de best kvalifiserte til sektoren.

Vekstmålet forutsetter også en betydelig og meget ambisiøs økning i den privatfinansierte forskningsinnsatsen og krever iverksetting av stimulerings- og tilretteleggingstiltak. Utstrakt samarbeid mellom universiteter, høyskoler, forskningsinstitutter og næringslivet om næringsrettet forskning og innovasjon er i denne sammenheng viktig.

Norsk forskning må holde høy internasjonal kvalitet bl.a. for å få i stand et bredt samarbeid med de beste utenlandske institusjoner. Uten et omfattende internasjonalt forskningssamarbeid vil Norge sakke faglig akterut og vil ikke kunne ivareta sine nasjonale og internasjonale oppgaver og forpliktelser.

Forskerforbundets mål:

- Norges samlede forskningsinnsats skal innen 2010 utgjøre 3% av BNP.
- Grunnforskningen må være fri og uavhengig.
- Både offentlige og private investeringer i forskning må økes vesentlig.
- Norsk forskning skal holde høy internasjonal kvalitet.
- De best kvalifiserte og motiverte kandidatene rekrutteres til sektoren.

2.1 Økt forskningsinnsats

Forskerforbundet arbeider for at norsk forskning skal være konkurransedyktig internasjonalt og støtter Stortingets vedtak om at Norges samlede forskningsinnsats målt som andel av BNP, skal utgjøre 3% innen 2010 i tråd med EUs målsetting. Dette krever imidlertid en betydelig økning siden Norges forskningsinnsats sank fra 1,73% i 2003 til 1,62% i 2004. Beregninger viser at innsatsen sank ytterligere til 1,53% i 2005.

Forskningsinnsatsen i offentlig sektor har de siste årene, med unntak av 2005, hatt realvekst. Det er likevel nødvendig med en ytterligere vekst for å nå vekstmålet. En vesentlig del av de økte offentlige bevilgningene må gå til den langsiktige forskningen og grunnforskningen. De økte bevilgningene må dels komme fra avkastningen av forskningsfondet, dels fra direkte bevilgninger fra departementene og dels fra Norges forskningsråd. For å få tilstrekkelig avkastning fra forskningsfondet, må fondets kapital gis en betydelig økning. Forskningsrådet må prioritere avsetning til frie grunnforskningsmidler og vitenskapelig utstyr, og til f.eks. store programmer, programmer rettet mot høyskolene og praksisfeltet og næringsrettede og brukerstyrte programmer. Forskningsrådet må også ha et nasjonalt ansvar for prioritering og fordeling av midler til grunnforskning og anvendt forskning, uavhengig av eventuell endret regioninndeling.

Næringslivets andel av den samlede FoU-innsatsen i Norge utgjorde i 2003 49%, noe som er en nedgang fra 51% i 2001. Vekstmålet på 3% forutsetter imidlertid at den privatfinansierte forskningsinnsatsen skal utgjøre 2/3 av den samlede innsatsen. Sammenlignet med Sverige, Danmark og Finland er dette lavt, men gitt den norske næringsstrukturen er andelen urealistisk høy. Forskerforbundet vil derfor arbeide for at det offentliges andel minst skal utgjøre 5o% av den samlede innsatsen. Veksten i privat sektor bør stimuleres blant annet ved skattefradrag, tilskuddsordninger og andre incentivordninger. Bevilgningene til Innovasjon Norge, næringsrettet og brukerstyrt forskning samt til Industrielle/Offentlige Utviklingskontrakter må øke. Bruk av tvungne avsetninger til forskning i forbindelse med konsesjonstildelinger kan vurderes.

Forskningsinstituttene må sikres en basisfinansiering som gjør dem i stand til å vedlikeholde og utnytte kompetansen på sine områder samt å muliggjøre internasjonal posisjonering. Forskerforbundet vil behandle Forskningsrådets forslag til en ny finansieringsmodell for instituttene, og følge opp departementets videre arbeid med denne. Likeledes må museer og andre institusjoner innen kulturminnevern sikres en basisfinansiering som sikrer de ansattes muligheter til egeninitiert forskning og kompetanseutvikling.

En økende andel av universitetenes og høyskolenes virksomhet finansieres ved oppdragsvirksomhet. I 2004 utgjorde eksterne inntekter fra oppdrag og overføringer fra Forskningsrådet mellom 27,6% og 35,6% av de direkte bevilgningene ved universitetene, mens de eksterne midlene ved de statlige høyskolene utgjorde mellom 1,7% og 15,3%. Universiteter og høyskoler konkurrerer om oppdrag på det samme markedet som de private og offentlige forskningsinstituttene. Dette krever at forskningsinstituttene har samme rammebetingelser som universiteter og høyskoler slik at konkurransen foregår på like vilkår.

Forskerforbundet vil arbeide for at:

- vekstmålet for den samlede norske forskningsinnsatsen på 3% av BNP oppnås innen 2010
- de offentlige bevilgningene utgjør minst 50 % av den samlede forskningsinnsatsen
- forskningsfondets kapital økes til minst 100 mrd kr innen 2010
- økt andel av avkastningen fra forskningsfondet går direkte til institusjonene
- bevilgningene til grunnforskning ved universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter gis en vesentlig økning
- basisbevilgningene til forskningsinstituttene styrkes
- basisbevilgningene til museer og kulturminnevern styrkes
- universitetsmuseene gis bedre rammebetingelser for å kunne ivareta sitt ansvar for samlinger, forskning og formidling
- avsetningen til frie grunnforskningsmidler i Forskningsrådet økes
- avsetningen til vitenskapelig utstyr økes
- skatteFUNN-ordningen evalueres og videreføres, eventuelt justeres
- det innføres tilskuddsbaserte ordninger og andre incentivordninger for forskningsprosjekter i næringslivet.

2.2 Kvalitet i forskningen

Økningen i forskningsinnsatsen krever særskilte tiltak som ivaretar hensynet til kvalitet på den utførte forskningen. Vitenskapelig ansatte må sikres tilstrekkelig tid og ressurser til FoU og bedre muligheter for kompetanseutvikling og egeninitiert forskning. Institusjonene må ha moderne vitenskapelig utstyr til forsknings- og undervisningsvirksomhet, tilstrekkelige driftsmidler for å utnytte utstyret, og driftsmidler til vitenskapelige reiser og forskningsassistanse. Etiske sider ved forskningsoppdrag og publisering av forskningsresultater må ivaretas, og forskningsetikk må gjennomsyre all forskning.

Videreutvikling av finansieringsordningen for universitets- og høyskolesektoren må kritisk følges opp bl.a. for å sikre at kvalitet og utvikling av samarbeid mellom fagmiljøer fremmes. Forskerforbundet vil følge opp innstillingen om universitetsmuseene for å sikre at deres oppgaver innen forskning og formidling kan utføres på best mulig måte.

Likeledes må de nye finansieringssystemene for tildeling av basisbevilgninger til forskningsinstituttene og helseforetakene vektlegge kvalitet og samarbeid. De må tilpasses institusjonenes egenart og sikre langsiktighet og stabilitet i rammebetingelsene.

Målet med sentre for fremragende forskning (SFF) er å stimulere norske forskningsmiljøer til å utføre langsiktig, grunnleggende forskning på høyt internasjonalt nivå. Forskerforbundet ser at sentrene fungerer som viktige virkemidler for å stimulere gode forskningsmiljøer til videreutvikling, men ordningen må kombineres med tilstrekkelige midler til de forskerne og fagmiljøene som ellers er aktive, slik at ikke konsentrasjonen om enkeltområder svekker forskningen for øvrig.

Ordningen med sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) er etablert for å bygge opp eller styrke norske forskningsmiljøer som arbeider i tett samspill med innovativt næringsliv. Formålet er å støtte langsiktig forskning som fremmer innovasjon og næringslivets konkurransekraft. Forskerforbundet vil følge utviklingen av disse sentrene.

Program for yngre fremragende forskere (YFF) er et annet viktig tiltak for å styrke kvaliteten i norsk forskning som forbundet støtter.

Forskerforbundet vil arbeide for at:

- vitenskapelig ansatte sikres tilstrekkelig tid og ressurser til forsknings- og utviklingsarbeid
- bevilgningene til kompetanseutvikling og egeninitiert forskning for vitenskapelig ansatte styrkes
- de resultatbaserte kriteriene for tildeling av forskningsmidler ved universitetene og høyskolene gjenspeiler økt forskningskvalitet
- finansieringssystemet i universitets- og høyskolesektoren evalueres og revideres med den hensikt å fremme best mulig kvalitet
- forskningsetiske vurderinger vektlegges i norsk forskning
- sentrene for fremragende forskning fullfinansieres
- sentrene for forskningsdrevet innovasjon styrker samarbeidet mellom norske forskningsmiljøer og næringslivet og bidrar til økt innovasjon og næringsrettet forskning.

2.3 Rekruttering

Rekruttering til stillinger ved forskningsog høyere utdanningsinstitusjoner er en av de største utfordringene institusjonene står overfor de kommende årene. En betydelig utskifting av personale samtidig med at forskningsinnsatsen skal nå 3% i 2010 og kvalitetsreformen skal videreføres, medfører behov for langt flere ansatte. Erstatningsbehovet er beregnet til 15 000 nye årsverk. Dette målet kan ikke nås uten en vesentlig økning i antall forskerutdannede og økt internasjonal rekruttering.

Forskerforbundet vil arbeide for at de best kvalifiserte og motiverte kandidatene velger en forskerkarriere. Det blir derfor viktig å ha tilstrekkelig antall rekrutteringsstillinger og iverksette tiltak som gjør det økonomisk attraktivt å fullføre doktorgraden. Regjeringens opptrappingsplan for nye stipendiatstillinger må videreføres ut 2007, og ny opptrappingsplan frem til 2010 må vedtas. Antall nye stillinger per år må økes i denne perioden for å ta igjen etterslepet.

Det må legges til rette slik at doktorgraden kan gjennomføres på normert tid. Samtidig må det iverksettes tiltak for å sikre at stipendiater som av ulike grunner ikke klarer å fullføre på normert tid, får anledning til å ferdigstille doktorgradsarbeidet.

For å kunne rekruttere og beholde de best kvalifiserte forskerne med doktorgrad, må det opprettes flere postdoktorstillinger og flere faste førstestillinger. Samtidig må næringslivet og offentlig sektor i økende grad tilsette doktorgradskandidater. For å rekruttere og beholde de best kvalifiserte i høyere stillinger må lønns- og arbeidsvilkårene være konkurransedyktige nasjonalt og internasjonalt.

Høye kvalitetskrav innen forskning og høyere utdanning forutsetter også en bevisst satsing på å beholde og rekruttere dyktig og velkvalifisert personell til administrative, bibliotekfaglige og tekniske stillinger.

Forskerforbundet vil arbeide for at:

- det opprettes minimum 500 nye stipendiatstillinger hvert år i programperioden
- normal tilsettingsperiode på fire år i stipendiatstilling gjennomføres i praksis
- institusjonene tar ansvar for å bruke øremerkede stipendiatmidler og for å styrke veiledningen og oppfølgingen av stipendiater
- stipendiatene gis tilfredsstillende arbeidsforhold og ressurser til gjennomføring av doktorgradsopplegget, herunder ressurser til forskningsopphold i utlandet
- stipendiater som ikke har fullført doktorgraden ved utløpet av stipendiatperioden, får rett til arbeidsledighetstrygd, beholde lån i Statens pensjonskasse og rentefritak i Statens lånekasse
- studielånet avskrives med 75.000 kr ved avlagt doktorgrad
- det opprettes 100 postdoktorstillinger hvert år i perioden.

2.4 Internasjonalisering

Norge deltar i EUs rammeprogram for forskning og i annet internasjonalt forskningssamarbeid, og et økende antall norske forskere deltar i prosjekter som får støtte fra disse programmene. Samtidig pågår det et utstrakt bilateralt forskningssamarbeid mellom norske og utenlandske forskere.

For å stimulere til internasjonal kontakt må finansieringen av forskningsopphold i utlandet, inkludert tilskudd til opphold for familie og deltagelse på internasjonale konferanser og møter, være tilfredsstillende. Det er opprettet en mobilitetsportal; ERA-MORE, med mobilitetssentre for å stimulere til og forenkle forskningssamarbeid og mobilitet i Europa. Likeledes skal dokumentene «European Charter for Researchers» og «Code of Conduct for the Recruitment of Researchers» legge til rette for samarbeid og mobilitet.

Forskerforbundet vil arbeide for at:

- det etableres avtaler om forskerutveksling med tilfredsstillende økonomiske rammebetingelser
- bilateralt forskningssamarbeid mellom norske og utenlandske forskere stimuleres og styrkes
- forskningsterminordninger for vitenskapelig personale med drifts- og reisetilskudd videreutvikles
- muligheten for deltakelse i EU-prosjekter sikres ved at institusjonene kan søke tilleggsfinansiering fra Forskningsrådet
- etablering og utvikling av et europeisk forskningsråd stimulerer og styrker norsk forskning
- norske forskningsmiljøer tar i bruk mobilitetsportalen og legger dokumentene «European Charter for Researchers» og «Code of Conduct for the Recruitment of Researchers» til grunn for sitt arbeid.

2.5 Organisering av instituttsektoren

Forskningsinstituttene i Norge er dels organisert som selvstendige rettssubjekter, dels som forvaltningsorgan og dels som aksjeselskap. Organisering og finansiering gjenspeiler til dels ulike grader av offentlig eller politisk interesse for de aktuelle forskningsfeltene. For Forskerforbundet er det viktig å sikre instituttenes uavhengighet fra eiere og oppdragsgivere, samtidig som det offentlige ikke fraskriver seg sitt overordnede og langsiktige ansvar for sektoren.

Instituttsektoren påvirkes av endrede rammebetingelser der instituttene møter økende konkurranse på et begrenset marked, bl.a. fra universitetene og høyskolene på grunn av randsoneetablering og skjerpete krav om ekstern inntjening. I den forbindelse må forholdet til universitetenes og høyskolenes randsoneinstitusjoner vurderes.

Etter Forskerforbundets mening må forskningsinstituttene organiseres i forhold til oppgaver og funksjon. Eierform og rammebetingelser må vurderes i forhold til forskningsfeltets betydning for politikkutforming og allmennhetens interesser samt relevante oppdragsgivere i markedet. På samme måte må finansieringen av instituttene gjenspeile oppgaver, funksjon og organisering. Det er nødvendig med en basisfinansiering som sikrer drift og pålagte oppgaver samt nødvendig egeninitiert forskning og kompetanseheving blant personalet.

Forskerforbundet vil arbeide for at:

- instituttene sikres uavhengighet samtidig som staten viderefører sitt overordnede og langsiktige ansvar for instituttsektoren
- fristilling og privatisering av instituttene foretas bare etter grundige konsekvensutredninger av instituttenes rolle, oppgaver og rammebetingelser
- ansatte sikres medbestemmelse og reell innflytelse i omstillingsprosesser
- forholdet mellom forskningsinstitutter og randsoneinstitusjoner avklares

3

Høyere utdanning

Lik rett til utdanning er et grunnleggende prinsipp som fortsatt må legges til grunn for norsk utdanningspolitikk. Dette innebærer at det offentlige har ansvar for å finansiere høyere utdanning og opprettholde en tilfredsstillende studiefinansiering.

I programperioden vil kvalitetsreformen bli videreført. Følgeevalueringen av reformen vil foreligge og bør legges til grunn for justeringer. Stjernø-utvalget som skal utrede den videre utviklingen innenfor høyere utdanning vil avgi innstilling. NOKUT vil fortsette sitt arbeid med å evaluere en rekke universitets- og høyskoleutdanninger. Evalueringene må følges opp med nødvendige tiltak og økte ressurser for å sikre høy studiekvalitet og forskningsbasert undervisning. Institusjonene må ha moderne undervisningsutstyr, og bibliotek- og datatjenester må holde høy kvalitet

Forskerforbundets mål:

- Det offentliges ansvar for finansiering av høyere utdanning videreføres og utdanningstilbudet opprettholdes.
- Høyere utdanning skal ha høy internasjonal kvalitet på utdanningstilbudene og utdannede kandidater.
- Undervisningen skal være forskningsbasert.

3.1 Studiekvalitet

Kvalitetsreformen skal sikre høy kvalitet på undervisningen og på ferdige kandidater. Dette forutsetter at undervisningen er forskningsbasert, utstrakt bruk av prosjekt- og problembasert undervisning, evalueringsformer tilpasset fagenes egenart og tett oppfølging og veiledning av studentene underveis i studiet. Følgeevalueringen av kvalitetsreformen og forbundets egen undersøkelse tyder på at studentene har fått en bedre studiesituasjon med forbedret undervisning. Samtidig er arbeidssituasjonen for de ansatte til dels blitt betydelig forverret. Forskningsmulighetene er blitt dårligere, og det er behov for flere vitenskapelig ansatte.

Et viktig ledd i arbeidet med å sikre kvaliteten i høyere utdanning er NOKUTs arbeid med evaluering av de statlige og private universitets- og høyskoleutdanningene. Resultatene fra evalueringene må imidlertid følges opp bl.a. med ressurser for å sikre kvaliteten på utdanningene, de ferdige kandidatene og fremtidig yrkesutøvelse. NOKUT akkrediterer også de høyere utdanningsinstitusjonene for å sikre institusjonenes kvalitet bl.a. med hensyn til studieprogrammer, forskning og de ansattes kompetanse. NOKUT vurderer også oppgradering fra høyskole til universitet/vitenskapelig høyskole og godkjenner institusjonenes kvalitetssikringssystemer.

Utvikling av nye evalueringsformer kan innebære mindre bruk av ekstern sensur på lavere grads nivå. Dette reduserer mulighetene for å opprettholde et felles nasjonalt nivå i de ulike fagene og kan gi svekket rettssikkerhet for studentene. Samtidig vil mindre bruk av ekstern sensur, sammen med en finansieringsmodell basert på avlagte studiepoeng, kunne påvirke karaktersettingen i de enkelte fagene fordi institusjonene får en egeninteresse av at flest mulig studenter består eksamen. Det er viktig at disse forholdene undersøkes i den videre oppfølging av reformen.

Målsettingen om høyere studentgjennomstrømning og økt kvalitet på utdannede kandidater gjør det nødvendig med en god studiefinansiering som setter studentene i stand til å studere på heltid.

Forskerforbundet vil arbeide for at:

- kombinerte forsknings- og undervisningsstillinger opprettholdes som normalordning
- kvalitetsreformen videreutvikles i tråd med resultatene fra følgeevalueringen
- NOKUTs fagevalueringer følges opp med tiltak på nasjonalt og institusjonsnivå
- det innføres mer ekstern evaluering og sensur for å sikre det faglige nivået og studentenes rettssikkerhet
- studentene sikres en studiefinansiering som gir dem muligheter til å være heltidsstudenter.

3.2 Internasjonalisering

Satsing på bedre studiekvalitet innebærer økt bruk av gjensidige utvekslingsordninger for studenter og lærere gjennom europeiske utdanningsprogrammer, utvekslingsavtaler og NUFU-samarbeid. De økonomiske incitamenter som fremmer slik utveksling bør forbedres, både i forhold til studentutveksling og lærerutveksling. Blant annet bør studiepoeng avlagt i utlandet gi uttelling i finansieringsmodellen. Utvikling av fellesgrader vil også bidra til internasjonalisering, sammen med utvikling av et europeisk og nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for godkjenning av kvalifikasjoner.

Forskerforbundet vil arbeide for at:

- de økonomiske rammebetingelsene for internasjonalisering forbedres
- norsk deltakelse i student- og lærerutveksling økes og stimuleres
- det utformes et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for gjensidig godkjenning av kvalifikasjoner.

3.3 Økonomiske rammebetingelser

Kvalitetsreformen er ikke fullfinansiert. Dette har bidratt til en vanskelig økonomisk situasjon for universitetene og høyskolene og har særlig gått utover arbeidsvilkårene og forskningsmulighetene til de ansatte.

Finansieringsordningen for universiteter og høyskoler omfatter blant annet en basisbevilgning og flere resultatbaserte komponenter. Basisbevilgningen skal bl.a. sikre institusjonene forutsigbarhet og langsiktighet i økonomien og det er derfor avgjørende at basisbevilgningen minst utgjør 60% av totalbevilgningen, også etter innføring av en formidlingskomponent. Den resultatbaserte studentbevilgningen honorerer avlagte studiepoeng og gir tilførsel av friske midler. Imidlertid har høy studiepoengproduksjon blitt møtt med reduksjon i basisbevilgningen, noe som motvirker incitamentene for økt produksjon i finansieringssystemet og gjør at rammebetingelsene blir lite forutsigbare.

Forskerforbundet vil arbeide for at:

- institusjonene sikres tilstrekkelige bevilgninger til videreføring og videreutvikling av kvalitetsreformen slik at reformen ikke går på bekostning av forskningsinnsatsen
- basiskomponenten i finansieringsordningen utgjør minimum 60% av totalbevilgningene
- høy produksjon av studiepoeng ikke fører til inndragning av studieplasser ved reduksjon i basiskomponenten.

3.4 Organisering, styring og ledelse i universitets- og høyskolesektoren

Alle universitetene og hovedtyngden av høyskolene er statlige institusjoner som staten har et overordnet ansvar for. De private høyskolene får tilskudd fra staten som dermed har et overordnet ansvar for disse institusjonene også. I arbeidet med å innføre større regioner i Norge i stedet for fylker, foreligger det forslag fra fylkeskommunal side om å legge ansvaret for de høyere utdanningsinstitusjonene og fordeling av forskningsmidler til de nye regionene. Forskerforbundet tar sterk avstand fra dette fordi det kan føre til at dimensjonering av høyere utdanning ikke lenger tar utgangspunkt i nasjonale behov og at Forskningsrådet fratas det overordnede nasjonale ansvaret for norsk forskning med prioritering og fordeling av midler.

Lov om universiteter og høyskoler fastsetter styringsordningen for statlige og private høyere utdanningsinstitusjoner. Normalordningen for øverste styringsnivå er valgt rektor, todelt ledelse og kollegialt styre der ingen gruppering har flertall alene. Når det gjelder de andre nivåene, kan institusjonene selv avgjøre om faglige ledere skal velges eller tilsettes, om det skal være todelt eller enhetlig ledelse og om kollegiale organer skal videreføres eller nedlegges.

Institusjonene har utnyttet valgfriheten til fulle og har valgt svært forskjellige modeller for intern styring og ledelse. Ordningen med kollegiale organer har f.eks. bidratt til å legitimere beslutningene som fattes og har gitt både ansatte og studenter reell medbestemmelse og bidratt til å skape god undervisning og forskning. Forskerforbundet ser derfor med bekymring på at flere institusjoner legger ned organer som bidrar til demokratisk innflytelse på viktige beslutninger. Forbundet vil i løpet av programperioden og i lys av følgeevalueringen drøfte erfaringene med ulike styringsmodeller og eventuelle konsekvenser av valgfriheten i loven.

Det er fastsatt kriterier for omgjøring av høyskole til universitet. Forskerforbundet støtter dagens strenge kriterier. Foreløpig er bare én høyskole og én vitenskapelig høyskole omgjort til universitet. Flere høyskoler har imidlertid vedtatt å arbeide for slik omgjøring. Forskerforbundet mener Norge trenger gode institusjoner med gode profesjonsutdanninger og høyt kompetent personale. Forbundet støtter derfor institusjonenes arbeid med å styrke utdanningene kvalitetsmessig og er positiv til arbeidet med kompetanseheving av de ansatte. Utvikling av flere mastergrader og evt doktorgrader må ikke gå på bekostning av kvaliteten på bachelorstudier/lavere grad.

Forskerforbundet vil arbeide for at:

- staten beholder ansvaret for de høyere utdanningsinstitusjonene
- normalordningen med valgt ledelse på øverste styringsnivå videreføres
- kollegiale organ videreføres og gjenopprettes
- dagens kriterier for omgjøring fra høyskole til universitet videreføres.

4

LØNNSNIVÅET SKAL GJENSPEILE UTDANNING, KOMPETANSE OG ANSVAR

Lønns- og arbeidsvilkår

Forskerforbundets hovedutfordring i perioden er å bidra til at alle ansatte innen forskning og høyere utdanning får en lønn som gjenspeiler deres utdanning, kompetanse og ansvar, og som på alle nivåer er konkurransedyktig med det andre sektorer i samfunnet kan tilby.

Gode og trygge arbeidsforhold, attraktive karrieremuligheter og sikre pensjonsvilkår fremmer innsats og produktivitet, og er viktige virkemidler for å rekruttere og beholde godt kvalifisert arbeidskraft. En viktig oppgave de nærmeste årene blir å forsvare etablerte rettigheter og å sørge for at forskning og høyere utdanning får tilført nok ressurser til å skape gode arbeidsvilkår for de ansatte i sektoren.

Særavtalen om lønns- og arbeidsvilkår for undervisnings- og forskerstillinger ved universiteter og høyskoler ble sagt opp fordi den ikke lenger ga tilstrekkelig beskyttelse av forskningstid og samlet arbeidstid. Det er viktig at de positive elementene i særavtalen fortsatt sikres og at rett til tid til FoU forankres i nye avtaler/retningslinjer.

Forskerforbundets mål:

- Lønnsnivået skal avspeile de ansattes utdanning, kompetanse og ansvar.
- Lønnsnivået, arbeidsvilkårene og stillingsstrukturen skal virke fremmende på rekruttering og muligheten for å beholde høy kompetanse i forskning og høyere utdanning.
- Lønnssystemene i alle sektorer skal gi muligheter for lokal, individuell lønnsforbedring.
- Kvinneandelen skal økes i alle vitenskapelige stillinger og i administrative og faglige lederstillinger der kvinner er underrepresentert.
- Stillingsvern og pensjonsrettigheter skal sikre forutsigbare og trygge vilkår.
- De ansattes medbestemmelse skal styrkes på alle nivåer i alle sektorer.
- De vitenskapelig ansatte i høyere utdanning og forskning, samt ved museer, arkiver og bibliotek, skal ha rett og plikt til FoU.
- Alle vitenskapelig ansatte ved universitetene og de vitenskapelige høyskolene skal som hovedregel ha rett og plikt til lik fordeling av tid til forskning og tid til undervisning.
- Administrativt, bibliotekfaglig og teknisk personale skal ha arbeidsvilkår som sikrer deres muligheter til kompetanseoppbygging og karriereutvikling.

4.1 Lønn

Forskerforbundets mål for perioden er å få til et solid lønnsløft for våre medlemmer innen forskning og høyere utdanning, både i offentlig og privat sektor.

Forskerforbundets lønnsarbeid må være preget av et helhetssyn. Selv om flertallet av forbundets medlemmer er vitenskapelig ansatte, vil ikke sektoren kunne fungere optimalt om man ikke samtidig satser på å rekruttere og beholde velkvalifiserte administrativt, teknisk og bibliotekfaglig ansatte. Forskerforbundets lønnsarbeid må også markere satsing på medlemsgrupper innen arkiver, museer og kulturminnevern samt medlemsgrupper i departementer og annen offentlig forvaltning.

Fortsatt er lønnsutviklingen i forskning og høyere utdanning langt dårligere enn lønnsutviklingen for langtidsutdannede både i offentlig og privat sektor (jfr. rapport 2005:12 fra Institutt for samfunnsforskning).

Forskerforbundet må være innstilt på at både modeller for lønnsdannelse og forhandlingsordninger kan endre seg i løpet av perioden, og må være i stand til å utnytte de eksisterende vilkårene på best mulig måte. Forskerforbundet vil arbeide for å videreføre den tredelte modellen for lønnsdannelse i statssektoren med prosentvise tabelltillegg, sentrale justeringer og lokale forhandlinger. En kan imidlertid ikke se bort fra at større deler av lønnsdannelsen, også i statlig sektor hvor forbundet har flertallet av sine medlemmer, vil skje lokalt i den enkelte virksomhet, og at dette vil innebære en større lønnsmessig differensiering mellom de ansatte. Dette krever at institusjonene legger en lønnspolitikk basert på synlige og forutsigbare kriterier til grunn for sitt personalpolitiske arbeid. Forskerforbundet vil arbeide målrettet for at våre medlemmer oppnår de best mulige resultater uansett hvilke modeller for lønnsdannelse som måtte bli etablert i perioden.

Forskerforbundet vil arbeide for at:

- utdanning skal lønne seg
- lønn for vitenskapelige og faglige stillinger kommer opp på et nivå som gjør institusjonene i stand til å konkurrere nasjonalt og internasjonalt om den best kvalifiserte arbeidskraften
- institusjonene tilbyr lønnsvilkår som bidrar til å rekruttere og beholde et godt kvalifisert administrativt, teknisk og bibliotekfaglig personale
- institusjonene videreutvikler en helhetlig lønnspolitikk i samarbeid med de ansattes organisasjoner, og legger denne til grunn i det lokale lønnsarbeidet
- institusjonene utnytter mulighetene i lønnssystemet fullt ut ved tilsettinger og i lokale forhandlinger
- produktivitetsgevinster i virksomhetene tas ut i form av lønnstillegg.

4.2 Stillingsstruktur – kompetanseopprykk – karriereutvikling

Ved siden av lønn er stillingsstruktur og opprykksordninger for vitenskapelig personale de viktigste virkemidlene for å kunne rekruttere og beholde høyt kvalifisert personell innen forskning og høyere utdanning. Gjennom opprykksordningene skapes det forutsigbarhet om fremtidsutsikter og karriereløp for den enkelte ansatte, samt motivasjon til faglig utvikling, kreativitet og nyskapning.

Forskerforbundet vil arbeide for at dagens opprykksordninger for det vitenskapelige personalet beholdes, og for at ytterligere opprykksordninger etableres.

Forskerforbundet vil arbeide for at det lokalt etableres gode stillings- og karrierestrukturer, samt forutsigbare kriterier for spesialisering, avansement og opprykk for administrativt, teknisk, helsefaglig og bibliotekfaglig personale. Slike virkemidler er en nødvendig forutsetning for å få til en utviklende arbeidssituasjon for den enkelte, og for å styrke kvaliteten på institusjonenes tjenester.

Forskerforbundet vil arbeide for at:

- de nåværende opprykksordningene beholdes og utvides til også å omfatte nye stillinger
- det etableres gode stillings- og karrierestrukturer for administrative, tekniske, helsefaglige og bibliotekfaglige stillinger.

4.3 Livsfasepolitikk

Forskerforbundet er opptatt av at institusjonene og de ansatte verdsetter og nyttiggjør seg den kunnskapen og de ressursene arbeidstakere representerer i ulike faser av yrkeslivet. Forholdene må derfor legges til rette for at småbarnsforeldre og andre arbeidstakere med betydelige omsorgsoppgaver får en arbeidssituasjon som tar hensyn til de belastningene disse har i hverdagen.

Forskerforbundet vil arbeide for at arbeidstakere som nærmer seg pensjonsalderen gis arbeidsbetingelser som gjør at deres kompetanse og kunnskapsbase kan utnyttes fullt ut. Forskerforbundet vil arbeide for at det lokalt etableres seniorstipendordninger og ordninger med lønnsincentiver for eldre arbeidstakere som ledd i institusjonenes rekrutterings- og omstillingspolitikk.

Forskerforbundet vil arbeide for at:

- småbarnsforeldre og andre arbeidstakere med betydelige omsorgsoppgaver får en arbeidssituasjon som gjør det mulig for dem å ivareta omsorgsforpliktelsene
- seniorpolitikk blir en integrert del av virksomhetenes lønns- og personalpolitikk
- seniorstipendordninger og ordninger med lønnsincentiver og gode arbeidsbetingelser blir en viktig del av personalpolitikken ved institusjonene.

4.4 Pensjon

Pensjonsreformen stiller Forskerforbundet overfor store utfordringer. I offentlig sektor blir den viktigste oppgaven å beholde bruttopensjonen og opptjeningstiden (30 år) på dagens nivå. Forbundet vil også arbeide for at AFP-ordningen videreføres både i offentlig og privat sektor.

Forskerforbundet vil arbeide for at studietiden medregnes i beregningsgrunnlaget for pensjon. Dette er særlig viktig hvis opptjeningstiden økes.

I privat sektor må Forskerforbundet være spesielt oppmerksom på at loven om tjenestepensjon kan føre til betydelige svekkelser av de pensjonsordninger mange medlemmer har, ved at bedriftene søker å legge seg på lovens minimumskrav. For å forsvare de pensjonsvilkårene medlemmene har i dag må Forskerforbundet arbeide for å få tariffestet kvaliteten på pensjonsytelsene.

Forskerforbundet vil arbeide for at:

- opparbeidede pensjonsrettigheter i offentlig sektor ikke svekkes
- pensjonsrettighetene i halvoffentlige og private institusjoner tariffestes og forbedres
- AFP-ordningen videreføres
- studietiden medregnes i beregningsgrunnlaget for pensjon.

4.5 Arbeidsvilkår

Institusjonenes konkurranseevne og muligheter til å ligge i forskningsfronten vil i økende grad være betinget av deres evne til nyorientering og oppdatering av personalet, noe som først og fremst oppnås gjennom faglig utvikling og egeninitiert forskning.

Forskerforbundet vil arbeide for å opprettholde den individuelle rett og plikt til forskning i halvparten av arbeidstiden for de vitenskapelig ansatte ved universiteter og vitenskapelige høyskoler. Forskerforbundet vil styrke mulighetene for forskning og faglig utvikling ved høyskolene, ved at en tilstrekkelig del av arbeidstiden til alle vitenskapelig ansatte avsettes til FoU.

Forskerforbundet vil med utgangspunkt i følgeevalueringene av kvalitetsreformen, følge opp arbeidet med å kartlegge konsekvensene av reformen for den enkelte ansatte, både med hensyn til arbeidsbelastninger for det samlede personalet og i forhold til forskningsmuligheter for det vitenskapelige personalet. På grunnlag av denne informasjonen vil forbundet arbeide for å rette opp de negative konsekvensene reformen har hatt for arbeidssituasjonen og forskningsinnsatsen.

Forskerforbundet vil følge opp konsekvensene av oppsigelsen av særavtale om lønns- og arbeidsvilkår for undervisnings- og forskerstillinger ved universitetene og høyskolene. Dersom det blir aktuelt å inngå en ny særavtale, må denne avtalen gi de ansatte en fleksibel og forutsigbar arbeidssituasjon. En eventuell ny særavtale og lokale retningslinjer må praktiseres på en måte som ivaretar kravet om at universitetene og høyskolene skal gi undervisning og forskning på det kvalitetsnivå som er forutsatt i universitets- og høyskolelovens kap. 1. Regelverket skal bidra til at FoU-omfanget blir som forutsatt i forskningsmeldingen og i Stortingets behandling av lov om universiteter og høyskoler.

Forskerforbundet har som mål at de vitenskapelig ansatte ved forskningsinstitutter, museer og arkiv får bruke en bestemt del av arbeidstiden til egeninitiert forskning og faglig utvikling. Arbeidsvilkårene må sikre en god progresjon i de ansattes kompetanseoppbygging, og styrke deres muligheter til å bidra til utvikling innen sine fagområder.

Delegering av fullmakter og ansvar stiller høye krav til administrativ kompetanse og gode lederegenskaper. Dette aktualiserer behovet for kontinuerlig faglig ajourhold og egenutvikling også for ledere og mellomledere.

Forskerforbundet går mot bruk av rene undervisningsstillinger, og vil arbeide for at kombinerte forsknings- og undervisningsstillinger videreføres som normalordning.

Forskerforbundet vil arbeide for at:

- den individuelle rett og plikt til forskning i halvparten av arbeidstiden for de vitenskapelig ansatte ved universitetene og de vitenskapelige høyskolene ikke svekkes
- alle vitenskapelig ansatte ved høyskolene får avsatt en tilstrekkelig del av arbeidstiden til FoU
- en eventuell ny sentral særavtale ved universitetene og høyskolene bidrar til å sikre den undervisningskvaliteten som universitets- og høyskoleloven forutsetter, og bidrar til at FoU-omfanget blir som Stortinget har forutsatt
- alle vitenskapelig ansatte ved forskningsinstitutter, museer og arkiv får avsatt en bestemt del av arbeidstiden til egeninitiert forskning og kompetanseutvikling
- kombinerte forsknings- og undervisningsstillinger videreføres som normalordning i universitets- og høyskolesektoren
- det avsettes tid og ressurser til faglig utvikling, kompetanseheving og etter- og videreutdanning for administrativt, teknisk og bibliotekfaglig personell.

4.6 Medbestemmelse

Forskerforbundet må arbeide for at medbestemmelsesordningene styrkes og at ressursene til tillitsvalgte økes innen alle sektorer. Forskerforbundet vil derfor gå imot ethvert forslag om å frata de ansatte etablerte og avtalefestede rettigheter til medbestemmelse. Ved overgang fra statlig til privat sektor må medbestemmelse opprettholdes på samme nivå som i staten.

Midler til opplæring og utvikling (OU-midler) er et helt sentralt virkemiddel i skolering av tillitsvalgte. Forskerforbundet vil arbeide for at denne ordningen opprettholdes på dagens nivå. Det er også viktig at ordningen med OU-midler gjøres gjeldende for andre tariffområder.

Forskerforbundet vil styrke opplæringen i medbestemmelse innenfor alle sektorer, både gjennom skolering i avtaleverket og i håndtering av praktiske problemstillinger.

Forskerforbundet vil arbeide for at:

- de ansattes medbestemmelse etter avtaleverket blir styrket på alle nivåer
- ordningen med OU-midler opprettholdes på dagens nivå, og utvides til å omfatte alle tariffområder
- opplæringen i medbestemmelse styrkes.

4.7 Ansattes ytringsfrihet – akademisk frihet

Forskerforbundet vil følge opp lovendringer som gjelder ansattes ytringsfrihet og vern av varslere.

Forskerforbundet vil arbeide for at arbeidsmiljøloven også i praksis sikrer at alle ansatte skal kunne varsle om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen, uten frykt for sitt arbeidsmiljø eller stillingsvern. Forskerforbundet vil bistå medlemmene i å følge opp saker om kritikkverdige forhold, blant annet gjennom å skolere våre tillitsvalgte.

Forskerforbundet er spesielt opptatt av å forsvare og styrke den akademiske friheten. Befolkningens tillit og tiltro til forskning og høyere utdanning er avhengig av at institusjonene har stor takhøyde når det gjelder meningsytringer, debatt og kritikk. Den akademiske friheten er ikke bare den beste garantien for en fri og uavhengig forskning, men også et forbilde i utvikling av demokratiske idealer. Forskerforbundet vil støtte at det tas inn en bestemmelse i universitets- og høyskoleloven om individuell akademisk frihet.

Forskerforbundet vil arbeide for at:

- den individuelle akademiske friheten styrkes, og lovfestes i universitets- og høyskoleloven
- det spres kunnskap om det lovfestede vernet av varslere
- ansatte ikke skal hindres i, eller frykte konsekvensene av å varsle om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen
- våre tillitsvalgte kan bistå medlemmer som ønsker å varsle om slike forhold.

4.8 Likestilling

Akademia er fremdeles preget av en sterk kjønnsskjevhet. Maktutredningen viste at det var 83% menn i ledende stillinger i akademia. På universiteter og høyskoler er over halvparten av studentene kvinner. Men desto høyere man kommer i hierarkiet, desto lenger blir det mellom kvinnene, og kun 17% av norske professorer er kvinner.

Forskning av høy kvalitet og relevans er avhengig av forskningsmiljøer som evner å stille de rette spørsmålene og vurdere flere mulige løsninger. Dette sikres best i et miljø preget av mangfold og ulike erfaringer, og ikke minst i et miljø der begge kjønn er representert. Både kvalitetsmessige og demokratiske hensyn tilsier at vi bør bestrebe likestilling i akademia.

Økt rekruttering av kvinner til forskning vil gi økte kunnskapsressurser, bidra til kvalitet i kunnskapsproduksjonen og gjøre sektoren mer konkurransedyktig. For å øke antall kvinner i vitenskapelige toppstillinger vil Forskerforbundet gå inn for at det kan avtales tiltak som sikrer kvinner gode muligheter til å bygge opp kompetanse på professornivå.

En bedre kjønnsbalanse i vitenskapelig stab vil dessuten ha positive effekter med hensyn til rekruttering av kvinner til ledende stillinger innen akademia.

Forskerforbundet vil arbeide for at:

- det etableres ordninger som stimulerer flere kvinner til å ta doktorgrad
- det lokalt og sentralt avtales tiltak som styrker kvinners muligheter til å oppnå kompetanse på professornivå
- det gis ansettelses- og arbeidsvilkår som tilrettelegger mulighetene både for kvinner og menn til å kombinere omsorgsoppgaver og en vitenskapelig karriere
- det etableres egne stimuleringstiltak for å rekruttere kvinner til faglige lederstillinger.

4.9 Immateriell rett

Forskerforbundet står overfor betydelige utfordringer innen området immateriell rett. Bortfallet av det såkalte lærerunntaket i arbeidstakeroppfinnerloven har gitt universitetene og høyskolene større muligheter til kommersialisering av oppfinnelser og forskningsresultater. Forskerforbundet vil arbeide for at utbyttefordelingen ved kommersialisering baseres på den tredelte fordelingsmodellen (en tredjedel til forsker/forskergruppe, en tredjedel til forskernes fagmiljø og en tredjedel til institusjonen). Forbundet vil også gå imot ethvert forsøk fra institusjonenes side på å frata forskerne den publiseringsretten som etter loven har forrang for institusjonenes patenteringsrett.

Forskerforbundet registrerer en voksende interesse for opphavsrettslige forhold fra institusjonenes side, blant annet gjennom nettsalg av artikler og undervisningsmateriell. Forskerforbundet vil arbeide for at medlemmenes rettigheter, både de kommersielle og ideelle, ivaretas i tråd med lovverket, og at avtalemessig overdragelse av rettigheter fra arbeidstaker til arbeidsgiver skjer innenfor rammer som arbeidstaker selv ser de fulle konsekvensene av, samt at arbeidstaker alltid får en forholdsmessig andel av nettoutbyttet.

Forskerforbundet vil følge opp det gode samarbeidet som er etablert med forfatternes og skribentenes organisasjoner, for å sikre at medlemmers opphavsrettslige verk ikke misbrukes eller utnyttes økonomisk uten opphavsmannens tillatelse. Samtidig vil forbundet oppmuntre til at vitenskapelige artikler legges ut i åpne nett som er gratis for brukene. Forskerforbundets opphavsrettsutvalg skal revitaliseres.

Forskerforbundet vil arbeide for at:

- forskeren som et minimum får en tredjedel av utbyttet ved kommersialisering av forskningsresultater, og at minimum en tredjedel tilfaller forskerens fagmiljø
- institusjonene har et profesjonelt apparat som kan bistå med patentering eller lisensiering
- publiseringsretten alltid har forrang for institusjonenes patenteringsrett
- de vitenskapelige ansattes opphavsrettigheter ikke utnyttes uten forfatternes tillatelse
- medlemmene i størst mulig utstrekning får lagt ut sine vitenskapelige artikler i «Open Access».

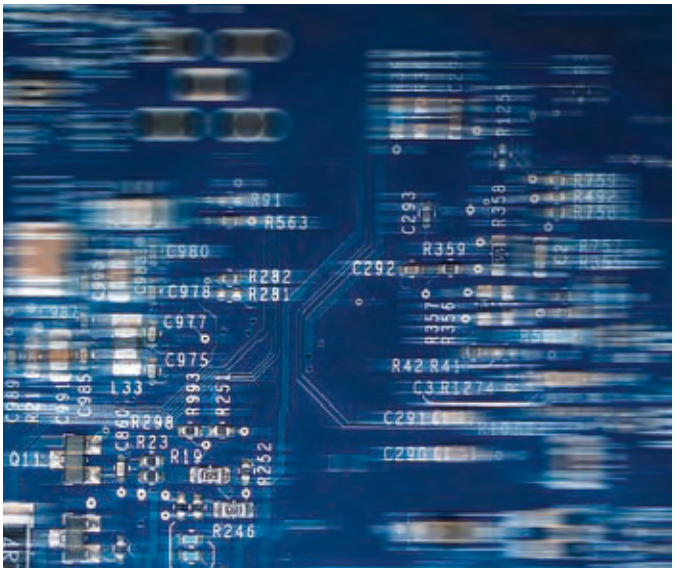
R91
R563
C980
R282
C978
R281
C977
C975
L33
R298
R23
R19
R252
R246
C292
R359
R42
R41
C3
R1274
C291
C290
C293
R358
R1251
R759
R492
R758

5

Organisasjon og informasjon

Forskerforbundets arbeid knyttet til organisasjon, informasjon og samfunnskontakt er ikke et mål i seg selv, men et virkemiddel for å kunne realisere forbundets målsettinger innen lønns- og personalpolitikk, forsknings- og utdanningspolitikk. En velfungerende organisasjon er en sentral forutsetning for at Forskerforbundet skal kunne utmeisle en hensiktsmessig politikk for å påvirke og få gjennomslag for aktuelle saker, og for at medlemmene skal få den nødvendige bistand. En høy organisasjonsprosent gir forbundet større legitimitet og økt økonomisk handlefrihet.

Skal Forskerforbundet få gjennomslag for sine saker, må forbundet engasjere seg sterkt i samfunnsdebatten med et klart og tydelig budskap. Aktiv markedsføring, profilering og medieeksponering er her en nøkkel. Forskerforbundet opererer imidlertid ikke i et vakuum. Et utstrakt samarbeid og alliansebygging med andre aktører vil også være viktig for å oppnå resultater.

Forskerforbundets mål:

- Videreutvikle Forskerforbundet som den største og mest innflytelsesrike fagforeningen for ansatte i forskning og høyere utdanning.
- Opprettholde Forskerforbundets posisjon som den ledende samfunnsaktøren og den toneangivende interesseorganisasjonen innenfor forbundets arbeidsområde.
- Styrke Forskerforbundets arbeid for medlemmenes beste, og gi det enkelte medlem den nødvendige bistand og service.
- Styrke Forskerforbundets resultatoppnåelse innenfor lønns-, forsknings- og utdanningspolitikk gjennom aktiv markedsføring, profilering og medieeksponering.

5.1 Organisasjon

Forskerforbundet er den ledende fag- og interesseorganisasjonen for ansatte i høyere utdanning og forskning. Forskerforbundets innflytelse har nær sammenheng med antallet medlemmer. En høy organisasjonsprosent gir økt legitimitet og større økonomisk handlefrihet. Rekruttering av nye medlemmer skal derfor prioriteres.

En effektiv og slagkraftig organisasjon fordrer at de sentrale nivåer, lokallagene og de fagpolitiske foreningene trekker mot de samme målene, og at man i nært samarbeid bidrar til å fremme medlemmenes interesser. Det tilligger Hovedstyret en sentral rolle i utformingen av Forskerforbundets politikk, strategi og prioriteringer. Derfor er det viktig at Hovedstyret fungerer politisk utviklende og styrende. I denne prosessen er kommunikasjon mellom lokallagene, fagpolitiske foreninger og Hovedstyret særdeles viktig.

Forskerforbundets lokallag utgjør fundamentet i forbundets organisasjon. Det er derfor et mål å styrke lokallagene og deres rolle som aktive premissleverandører i Forskerforbundets politikk- og strategiutvikling i tillegg til arbeidet rettet inn mot egen arbeidsplass.

I en medlemsorganisasjon som Forskerforbundet har de tillitsvalgte en nøkkelrolle. Det er de tillitsvalgte på alle nivåer som har hovedansvaret for å trekke opp Forskerforbundets mål, for å iverksette forbundets politikk og for å bistå medlemmene. Av den grunn må tillitsvalgte i alle posisjoner ha gode arbeidsvilkår og et velfungerende opplæringstilbud.

Forskerforbundet vil:

- fremstå som en slagkraftig organisasjon som arbeider for medlemmenes interesser, og som yter medlemmene den nødvendige service
- fremstå som det naturlige valget for alle aktuelle medlemsgrupper innen forskning og høyere utdanning
- at Landsrådet skal benyttes aktivt som et politikk- og strategiutviklende organ og til å fremme kommunikasjonen mellom lokallagene, de fagpolitiske foreningene og Hovedstyret
- arbeide for at lokallagene rekrutterer nye tillitsvalgte
- at opplæringen av tillitsvalgte skal holde høy kvalitet gjennom et aktuelt, profesjonelt og fleksibelt kursopplegg
- arbeide for at institusjonene skal bidra med en vesentlig økning av tillitsvalgtressursene for å styrke den lokale medbestemmelsen. Tillitsverv bør inngå blant kriteriene for lokale lønnsopprykk, og heltidstillitsvalgte bør ha ekstra lønnskompensasjon
- arbeide for at medlemstallet fortsetter å øke – særlig blant de gruppene der forbundets organisasjonsprosent er relativt lav og i virksomheter der kravet til utdanning er høyt
- ha en rekrutteringsstrategi som er tilpasset den forventede forskningsveksten i privat sektor og næringslivet i årene fremover
- at forholdene skal legges til rette for å utvikle samarbeidsformer med fagforeninger med sammenfallende interesser
- arbeide for at samarbeid og påvirkning innen egen hovedorganisasjon utvikles
- arbeide for at det etableres flere dobbeltmedlemskapsavtaler innenfor Unio
- at medlemsfordeler som forsikring og banktjenester skal fremstå som attraktive og gi forbundet et konkurransefortrinn sammenlignet med andre organisasjoner.

5.2 Informasjon og samfunnskontakt

For å nå våre politiske mål er det viktig at Forskerforbundet fremstår som en tydelig, profilert og seriøs samfunnsaktør. Forbundets synspunkter og målsettinger må være kjent for medlemmene, de tillitsvalgte, virksomhetenes ledelse, politikere og myndigheter innen høyere utdanning og forskning.

Forbundet må, i tillegg til å respondere på forslag fra myndighetene og få gjennomslag for synspunkter i den forbindelse, også spille en mer proaktiv rolle og selv bidra til å sette saker på dagsorden og inngå allianser. Forbundet må legge vekt på å komme tidlig inn i politiske prosesser og slik bidra med kunnskap, forslag til løsninger og sterke alliansepartnere.

Medieeksponering og profilering skal brukes aktivt for å styrke måloppnåelsen når det gjelder lønns- og arbeidsvilkår og for å få gjennomslag for forbundets synspunkter i utdannings- og forskningspolitikken. Dette krever et tydelig budskap, velbegrunnet argumentasjon og et aktivt arbeid overfor media. Forbundets leder står sentralt i dette arbeidet. Det må arbeides spesielt for å profilere ny leder i perioden.

Den interne informasjonen i organisasjonen må synliggjøre Forskerforbundet og forbundets standpunkter overfor egne organisasjonsledd, tillitsvalgte, medlemmer og potensielle medlemmer. Den skal bidra til at lokallag, foreninger og tillitsvalgte har god kjennskap til forbundets politikk, prioriterte arbeidsoppgaver og resultater slik at hele organisasjonen kan arbeide mot de samme målene.

For at Forskerforbundet skal få gjennomslag for sine synspunkter og påvirke politikkutformingen, er det viktig å samarbeide med andre aktører. Sentralt i dette står egen hovedorganisasjon og andre fagforeninger med felles interesser. Samarbeid, kontakt og påvirkning av politiske myndigheter i Storting og regjering, departementer og rådene i høyere utdanning og forskning vil være viktig.

Forskerforbundet vil:

- styrke medieeksponering og profilering av saker, og bruke dette aktivt i arbeidet med å realisere forbundets mål
- formidle informasjon om lønnsutvikling og faktisk lønnsplassering i vår sektor til opinion, beslutningstakere og bevilgende myndigheter
- formidle informasjon om ressurssituasjonen i høyere utdanning og forskning og konsekvensene for samfunnet til opinion, beslutningstakere og bevilgende myndigheter
- at Forskerforum fortsatt opprettholder sin posisjon som et ledende aktualitets- og debattorgan innen sektoren og utvides med en egen nettavis
- at interninformasjonen til medlemmer, tillitsvalgte, lokallag og foreninger skal være mest mulig dekkende og oppdatert
- at den eksterne informasjonsvirksomheten skal styrkes og profesjonaliseres gjennom økt kompetanse og kapasitet i sekretariatet
- utvide sin kontakt med politiske partier, myndigheter, UHR, NFR, studentorganisasjoner, nettverk for private høyskoler (NPH), virksomhetsledere i sektoren og andre
- bedre samarbeidet med andre fagforeninger og hovedorganisasjoner om saker av felles interesse, for å sikre størst mulig legitimitet og slagkraft
- bidra til å styrke den offentlige debatten om aktuelle saker, bl.a. ved å initiere åpne seminarer, konferanser og debattmøter
- at medlemmer og tillitsvalgte skal delta i den offentlige debatten, også som representanter for forbundet
- videreutvikle kontakten med internasjonale søsterorganisasjoner, andre interesseorganisasjoner og representanter for myndigheter på europeisk nivå, for å være mest mulig oppdatert om utviklingstrekk og pågående arbeid av betydning for sektoren.

FORSKER
FORBUNDET

- Forskerforbundet er landets største og ledende fag- og interesseorganisasjon innen forskning, høyere utdanning og kulturminnevern.
- Forskerforbundet er tilsluttet Unio – hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede.
- Forskerforbundet ivaretar medlemmenes interesser i forsknings- og utdanningspolitiske spørsmål
- Forskerforbundet arbeider for høyere lønn og bedre arbeidsvilkår
- Forskerforbundet hjelper deg dersom du får problemer med arbeidsforholdet ditt
- I Forskerforbundets lokallag på din arbeidsplass møter du andre medlemmer i faglig og sosialt fellesskap
- Forskerforbundet gir ut tidsskriftet Forskerforum og tilbyr gunstige medlemsforsikringer og banktjenester

www.kingdesign.no / 01.07 / 20 000

Forskerforbundet
Tollbugata 35
Postboks 1025 Sentrum
0104 Oslo
Tlf. 21 02 34 00
Faks 21 02 34 01
www.forskerforbundet.no
post@forskerforbundet.no